

Informacija o gospodarskim kretanjima

studeni 2022.

Sažetak

Najnoviji visokofrekventni pokazatelji upućuju na to da bi se gospodarska aktivnost u trećem tromjesečju mogla blago smanjiti u odnosu na prethodna tri mjeseca, pa bi se gospodarski rast na godišnjoj razini mogao znatno usporiti. Na tromjesečnoj razini smanjili su se industrijska proizvodnja, realni promet od trgovine na malo i građevinarstvo, a indeks pouzdanja potrošača i nadalje se nalazi ispod dugoročnog prosjeka. U razdoblju od srpnja do rujna usporio se tromjesečni rast nominalnih bruto plaća, dok su se realne neto plaće nastavile snižavati. Istodobno je nastavljen rast zaposlenosti, ali bez znatnijeg smanjenja stope nezaposlenosti. Inflacija se u rujnu povećala na 12,8%, pri čemu se ubrzao rast svih glavnih komponenti, osim hrane, čiji se godišnji rast cijena blago usporio i pod utjecajem ograničenja cijena nekolicine osnovnih prehrambenih proizvoda. Pooštravanje uvjeta financiranja počelo se blago prelijevati na rast kamatnih stopa banaka na kredite stanovništvu i poduzećima u Hrvatskoj, ali one se i nadalje zadržavaju na relativno niskim razinama. Rast ukupnih plasmana monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) na godišnjoj se razini nastavio ubrzavati zbog rasta plasmana nefinancijskim poduzećima, posebice energetskom sektoru. Istodobno se godišnji rast plasmana stanovništvu usporio samo blago. Kretanja poreznih prihoda u 2022. godini bila su zamjetno povoljnija u odnosu na prethodna očekivanja Vlade RH. U listopadu je stoga usvojen rebalans proračuna kojim je planirani manjak konsolidirane opće države smanjen na 1,5% BDP-a, s prethodno očekivanih 2,7% BDP-a. Također, predstavljen je i donesen Nacrt proračunskog plana Republike Hrvatske, u kojemu se očekuje rast manjka opće države u 2023. na 2,3% BDP-a.

Model brze procjene realnog BDP-a upućuje na snažno usporavanje rasta gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju na godišnjoj razini zbog očekivanog pada na tromjesečnoj razini (Slika 1.). Industrijska je proizvodnja u trećem tromjesečju bila za 1,0% manja u odnosu na prethodno tromjesečje, pri čemu je u rujnu zabilježen rast u odnosu na prethodni mjesec, nakon što je u srpnju i kolovozu bio zabilježen njezin pad (slike 3. i 4.). Smanjenje industrijske proizvodnje na tromjesečnoj razini odražava pad proizvodnje intermedijarnih proizvoda te trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je proizvodnja kapitalnih proizvoda stagnirala. Od glavnih industrijskih grupacija jedino je proizvodnja energije bila viša u odnosu na ostvarenje iz drugog tromjesečja. Promatra li se prema NKD-u, u razdoblju od srpnja do rujna ove godine, niža proizvodnja u odnosu na prethodna tri mjeseca zabilježena je u prerađivačkoj industriji. Nasuprot tome, na tromjesečnoj je razini ostvaren rast proizvodnje u djelatnostima rudarstva i vađenja te proizvodnji u djelatnostima opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (Slika 7.). Realni se promet od trgovine na malo u trećem tromjesečju smanjio za 0,3% u odnosu na prethodno tromjesečje. Pritom se trgovina u rujnu zadržala na razini iz kolovoza, kada je bio zabilježen njezin pad od 1,0%. Realni obujam građevinskih radova u kolovozu bio je za 0,7% veći u odnosu na prethodni mjesec, ali to nije bilo dovoljno da se nadoknadi mjesečni pad iz srpnja od 2,5%. Tako je, u usporedbi s prosječnim ostvarenjem iz razdoblja od travnja do lipnja, zabilježeno smanjenje od 1,9%. Pritom se izgradnja ostalih građevina, koja se uglavnom povezuje s građevinskom aktivnošću u javnom sektoru, na tromjesečnoj razini snizila za 4,7%, dok je istodobno nastavljen trend povećavanja fizičkog obujma građevinskih radova na zgradama (0,5%), koji je započeo sredinom 2020. godine (slike 5. i 6.).

Anketa o pouzdanju potrošača pokazuje kako su se u listopadu očekivanja kućanstava blago poboljšala u odnosu na rujnu. Time se nastavlja rast potrošačkog optimizma već treći uzastopni mjesec, koji je unatoč tome niži od dugoročnog prosjeka. Rast optimizma kućanstava odražava bolju ocjenu trenutne financijske situacije u kućanstvu, ali i povoljnija očekivanja o promjeni financijske situacije u kućanstvu te ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj. Nasuprot tome, pogoršala su se očekivanja za potrošnju na kupnju trajnih proizvoda. Kada je riječ o poslovnom optimizmu, očekivanja su se u listopadu poboljšala u industriji drugi uzastopni mjesec. Očekivanja u trgovini i djelatnostima usluga vratila su se na razinu iz kolovoza nakon snažnog pada u

rujnu, dok je u građevinarstvu zabilježeno vrlo blago pogoršanje. Tako je, u usporedbi s prosječnim ostvarenjem za treće tromjesečje, optimizam u industriji bio u listopadu znatno povoljniji, malo se poboljšao i u djelatnostima usluga, dok se istodobno indeks pouzdanja poslovnih subjekata u građevinarstvu i trgovini blago smanjio. Razine poslovnog pouzdanja tijekom posljednjih su godinu dana stalno iznad dugoročnog prosjeka (Slika 8.). Za razliku od Hrvatske, u EU-u se nastavio snažan pad poslovnih i potrošačkih očekivanja (Slika 9.).

U trećem je tromjesečju ukupna zaposlenost porasla za 0,5% u odnosu na prethodna tri mjeseca, kada je rast zaposlenosti bio samo malo viši i iznosio je 0,6%. Ostvarena dinamika predstavlja nastavak trenda postupnog usporavanja rasta zaposlenosti koji je započeo u drugom dijelu prethodne godine. Najznačajniji doprinos ukupnom rastu zaposlenosti dalo je zapošljavanje u IT sektoru te u uslužnim djelatnostima povezanim s turizmom, dok je istodobno pao broj zaposlenih u javnom sektoru. Promatrano na godišnjoj razini, broj zaposlenih u trećem tromjesečju 2022. bio je za 2,4% veći nego u istom razdoblju prethodne godine (Slika 15.).

Stopa nezaposlenosti u trećem tromjesečju iznosila je 6,8% radne snage, odnosno samo malo niže nego u razdoblju od travnja do lipnja, kada je iznosila 6,9%. Stopa slobodnih radnih mjesta zadržala se na razini iz prethodna tri mjeseca i iznosila je 1,27% (Slika 16.). Izostanak snažnijeg pada stope nezaposlenosti, unatoč rastu zaposlenosti, može se velikim dijelom objasniti povećanim zapošljavanjem radnika iz trećih zemalja (izvan Europske unije) te intenzivnijim zapošljavanjem umirovljenih osoba na nepuno radno vrijeme.

U trećem se tromjesečju rast nominalnih bruto plaća usporio na 1,7% na tromjesečnoj razini, s 2,7%, koliko je iznosio u prethodna tri mjeseca. Pritom je, za razliku od prethodna četiri tromjesečja, rast plaća u javnom sektoru bio malo izraženiji nego u ostatku gospodarstva (Slika 17.). Također se nastavio relativno snažan pad realnih neto plaća (1,1% u trećem i 1,6% u prethodnom tromjesečju), i to peto uzastopno tromjesečje.

Nakon što je u kolovozu 2022. ostala nepromijenjena u odnosu na srpanj (12,3% mjereno indeksom potrošačkih cijena), godišnja se inflacija potrošačkih cijena u rujnu ponovo ubrzala na 12,8% (Slika 19.). To je ponajviše bilo rezultat ubrzavanja godišnjeg rasta cijena industrijskih proizvoda (poglavito odjeće i obuće, proizvoda za osobnu njegu i knjiga), a u manjoj mjeri i usluga (prije svega ugostiteljskih i osiguravajućih usluga) te energije. Doprinos cijena energije ukupnoj inflaciji povećao se

zbog znatnog poskupljenja krutih goriva, što je u znatnoj mjeri ublaženo pojeftinjenjem naftnih derivata koje odražava pad cijene sirove nafte tipa Brent na svjetskom tržištu za 8,6% u rujnu u odnosu na kolovoz (Slika 20.). Istodobno se blago usporio godišnji rast cijena hrane, čemu je u određenoj mjeri pridonijelo i ograničenje cijena koje je Vlada RH uvela u rujnu za devet esencijalnih prehrambenih proizvoda. Slijedom spomenutih kretanja, temeljna se inflacija, iz čijeg se izračuna isključuju cijene energije, poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene, također ubrzala, s 13,2% u kolovozu na 14,0% u rujnu (Tablica 1.). Za razliku od inflacije mjerene nacionalnim indeksom, inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC-om) u rujnu je ostala nepromijenjena u odnosu na kolovoz te je iznosila 12,6%, što je za 2,7 postotnih bodova više od stope inflacije u europodručju. Istodobno se stopa temeljne inflacije (mjerena HIPC-om bez energije, hrane, pića i duhana) u rujnu u Hrvatskoj blago ubrzala na 9,8% (s 9,5% u kolovozu) te je za 5 postotnih bodova viša nego u europodručju (4,8%). Godišnja stopa rasta cijena energije iznosila je 18,5% i bila je za 22 postotna boda niža nego u europodručju i najniža od svih zemalja članica europodručja. Postavljena ograničenja znatno su ublažila intenzitet prelijevanja skupljih energenata na maloprodajne cijene energije u Hrvatskoj. Godišnji rast proizvođačkih cijena na domaćem tržištu u rujnu se smanjio na 30,2% (s 30,5% u kolovozu) uglavnom zbog usporavanja rasta cijena energije, dok se istodobno godišnji rast cijena bez energije ubrzao na 11,5% (s 11,0%).

Početak trećeg tromjesečja 2022. nastavio se snažan rast robne razmjene s inozemstvom. Robni se izvoz tako, nakon ostvarenja od 9,2% u drugom tromjesečju, u srpnju i kolovozu povećao za 9,4% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 10.). Prema detaljnijim podacima raspoloživima samo do srpnja, rast izvoza u najvećoj je mjeri rezultat većeg izvoza energenata, posebno električne energije. Isključujući energente, povoljno je na izvozna ostvarenja djelovao i snažniji izvoz ostale robe, ponajviše medicinskih i farmaceutskih proizvoda, ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodova) te proizvoda tekstilne industrije i prehrambenih proizvoda. Robni je uvoz u srpnju i kolovozu zabilježio rast od 9,2% nakon 10,1% u prethodnom tromjesečju (Slika 11.), što je prema detaljnim podacima za srpanj također rezultat većeg uvoza energenata (poglavito nafte i naftnih derivata te zemnoga i industrijskog plina). U skladu s opisanim kretanjima robnog izvoza i uvoza vanjskotrgovinski se manjak u srpnju i kolovozu povećao za 15,3% u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci (Slika 13.).

Tijekom listopada dnevni nominalni tečaj kune prema euru kretao se u uskom rasponu od $\pm 0,1\%$ oko prosječno ostvarenog tečaja od 7,53 EUR/HRK (Slika 22.), a isti tečaj ostvaren je i krajem mjeseca. Nominalni efektivni tečaj kune tijekom listopada blago je aprecirao te je potkraj mjeseca bio za 0,2% niži u odnosu na kraj rujna.¹ To je bilo posljedica jačanja kune prema kineskom juanu renminbiju, što zrcali slabljenje te valute na međunarodnom deviznom tržištu.

ESB je nastavio pooštravati monetarnu politiku s ciljem povratka inflacije na srednjoročnu ciljanu razinu od 2%, povećavši krajem listopada ključne kamatne stope za 75 baznih bodova. Ta odluka, kao i očekivanja u vezi s daljnjim podizanjem ključnih kamatnih stopa, odražava se na kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca. Tako je prekonona kamatna stopa €STR zbog odluke ESB-a, koja je stupila na snagu početkom studenoga, porasla za 76 baznih bodova u odnosu na kraj

rujna i početkom studenoga dosegla je 1,40% (Slika 26.). Šestomjesečni EURIBOR nastavio je postupno rasti i krajem listopada iznosio je 2,1%, što je za 2,7 postotnih bodova više u odnosu na kraj prethodne godine kao i najviša razina od 2009. Prinosi na državne obveznice u europodručju povećali su se manje od rasta kratkoročnih kamatnih stopa zbog zabrinutosti glede rastućih rizika vezanih uz recesiju i krizu energenata (Slika 25.). Prinosi na dugoročne državne obveznice Hrvatske također su porasli (Slika 30.). Primjerice, prinosi na kunske sedmogodišnje obveznice dosegli su u listopadu 4,02%, što je povećanje za 84 bazna boda u odnosu na rujnu. Povećanje su zabilježile i premije za rizik usporedivih zemalja Srednje i Istočne Europe, posebice premije Rumunjske i Mađarske (Slika 27.). Premija za rizik Hrvatske porasla je na 121 bazni bod, ali i nadalje je niža od premija za Rumunjsku, Mađarsku, Bugarsku i Poljsku.

S obzirom na to da je kamatna stopa na depozite banaka kod HNB-a 0%, da HNB nudi redovne tjedne operacije na otvorenom tržištu uz fiksnu kamatnu stopu od 0,05%, a primarna likvidnost je iznimno visoka, prekonona kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem blago se smanjila u listopadu na 0,01% (Slika 29.), dok se implicitna kamatna stopa na trgovanje banaka ugovorima o valutnoj razmjeni smanjila na 0,22%. Zahvaljujući takvim kretanjima na domaćem novčanom tržištu, kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise Ministarstva financija još se zadržava na vrlo niskoj razini, a u listopadu je iznosila 0,20% (Slika 30.). S druge strane, Ministarstvo financija na aukciji u listopadu zbog visokih ponuđenih kamatnih stopa odbilo je sve ponude financijskih institucija za eurske trezorske zapise.

Pooštravanje uvjeta financiranja počelo se blago prelijevati na kamatne stope banaka u Hrvatskoj, ali one se i nadalje zadržavaju na relativno niskim razinama. Kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima povećala se u rujnu za 27 baznih bodova na razinu od 2,28% (Slika 34.), čemu je najviše pridonio rast kamatnih stopa na kredite velikim poduzećima (Slika 37.), koji obuhvaćaju najveći dio prvi put ugovorenih kredita. Na godišnjoj je razini trošak financiranja poduzeća također bio veći za 27 baznih bodova (Slika 35.), na što je najviše utjecao pozitivan godišnji doprinos kamatnih stopa na kredite velikim poduzećima (45 baznih bodova), dok je ukupni doprinos strukture financiranja bio negativan (-26 baznih bodova) zbog zamjetnog rasta udjela financiranja velikih poduzeća koja se prosječno zadužuju po najnižim kamatnim stopama. Kada je riječ o stanovništvu, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite tom sektoru u rujnu se povećala za 26 baznih bodova, na razinu od 4,36% (Slika 38.), odražavajući ponajviše smanjenje udjela stambenih kredita u ukupnom financiranju koji se odobravaju po relativno nižim kamatnim stopama (Slika 40.), a manjim dijelom porast kamatnih stopa. Na godišnjoj su razini troškovi financiranja stanovništva bili veći za 6 baznih bodova (Slika 39.), zbog porasta kamatnih stopa na gotovinske nenamjenske kredite i ostalo nestambeno financiranje (15 baznih bodova). Kada je riječ o depozitima, kamatna stopa na oročene depozite stanovništva blago se smanjila, dok je kamatna stopa na depozite poduzeća nastavila rasti bilježeći zamjetno više razine u odnosu na prethodni dio godine (slike 41. i 42.). Povećana razina kamatne stope na oročene depozite poduzeća rezultat je deponiranja kratkoročnih deviznih depozita u američkom dolaru i mađarskoj forintu nekolicine velikih poduzeća po zamjetno višoj kamatnoj stopi od prosječne kamatne stope na depozite ostalih poduzeća koji su uglavnom u eurima i kunama. Razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite u rujnu smanjila se na 3,0 postotna boda, dok je razlika na stanja ukupnih kredita i depozita ostala gotovo nepromijenjena na razini od 3,4 postotna boda (Slika 44.).

Monetarna kretanja u rujnu obilježilo je smanjenje ukupnih

¹ Tečaj ruskog rublja fiksiran je na razini posljednje dostupne referentne vrijednosti ESB-a od 1. ožujka, čime je isključen učinak izražene kolebljivosti te valute na međunarodnom deviznom tržištu na efektivne tečajeve kune.

likvidnih sredstava (M4) za 2,2 mlrd. kuna ili 0,5% (na osnovi transakcija), pri čemu se neto inozemna aktiva (NIA) smanjila, dok je neto domaća aktiva (NDA) blago porasla (Slika 45.). Novčana masa (M1) smanjila se za 2,5 mlrd. kuna u odnosu na kolovoz zbog manje gotovog novca izvan kreditnih institucija. Uz uobičajeno smanjenje gotovog novca u rujnu po završetku glavne turističke sezone, približavanje uvođenja eura već nekoliko mjeseci pridonosi smanjivanju gotovog novca i povećanju deviznih depozita. Rast deviznih depozita stanovništva i poduzeća bio je u rujnu malo izraženiji od pada kunskih depozita domaćih sektora, pa se kvazinovac blago povećao u odnosu na kolovoz (slike 58. i 59.). Time se nastavila tendencija povećavanja deviznih depozita, koji znatno rastu i na godišnjoj razini, dok se godišnji porast sredstava na transakcijskim računima zadržava na malo nižoj razini od vrhunaca iz prethodnih nekoliko godina, kada su se sredstva na štednim i oročenim računima smanjivala nauštrb transakcijskih. Stoga se i rast M1 na godišnjoj razini nastavio snažnije usporavati te je u rujnu dosegnuo 8,5% na osnovi transakcija (Slika 55.), dok se rast M4 u rujnu samo blago usporio, na 9,3% (Slika 56.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) tijekom rujna porasli su za 2,8 mlrd. kuna ili 1,1% (na osnovi transakcija), pri čemu se njihova godišnja stopa rasta nastavila ubrzavati te je u rujnu dosegla 10,7% (Slika 47.). Mjesečni rast plasmana u cijelosti se odnosi na kredite koji su prevladavajuća stavka plasmana. Promatrano po sektorima, snažno su porasli plasmani nefinancijskim poduzećima (2,7 mlrd. kuna), posebice poduzećima iz energetskog sektora. Naime, rast cijena energenata povećava potrebu tih poduzeća za obrtnim kapitalom potičući tako rast potražnje za kreditima. Rast plasmana poduzećima na godišnjoj razini pritom se osjetno ubrzao, na 21,9% s 18,0% u kolovozu (Slika 48.). Što se tiče stanovništva, krediti tom sektoru blago su porasli u rujnu u odnosu na mjesec prije (0,3 mlrd. kuna), a njihova se godišnja stopa promjene samo neznatno usporila na 5,5%, s 5,6% u kolovozu (Slika 49.). Promatra li se po instrumentima, nastavio se rast stambenih kredita (0,4 mlrd. kuna), dok su se gotovinski nenamjenski krediti smanjili (0,1 mlrd. kuna). Pritom se na godišnjoj razini rast stambenih kredita zadržao na 9,4%, dok se rast gotovinskih nenamjenskih kredita usporio s 3,8% na 3,1%.

Bruto međunarodne pričuve porasle su tijekom listopada za 0,6 mlrd. EUR ili 2,4% u odnosu na rujnu te su na kraju mjeseca iznosile 26,9 mlrd. EUR (Slika 63.). Rast pričuva odraz je porasta volumena ugovorenih repo poslova. Neto raspoložive pričuve iznosile su na kraju listopada 20,8 mlrd. EUR, isto koliko i na kraju rujna. Ako se usporede s istim razdobljem prethodne godine, bruto međunarodne pričuve porasle su za 2,4 mlrd. EUR

ili 9,8%, dok su neto pričuve porasle za 1,2 mlrd. EUR ili 6,1%.

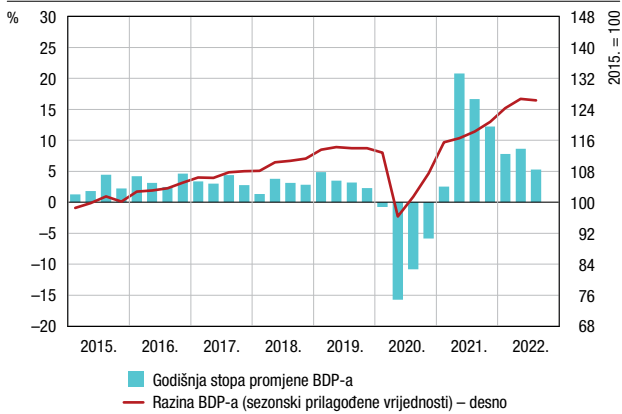
Tijekom srpnja i kolovoza 2022. zabilježeno je snažno smanjenje neto inozemnog duga, za 3,0 mlrd. EUR (Slika 67.). To je gotovo u potpunosti rezultat sezonskog poboljšanja inozemne pozicije banaka, odnosno primjetnog rasta inozemne imovine zahvaljujući priljevu deviza tijekom vrhunca turističke sezone. Osim toga, u znatnoj se manjoj mjeri poboljšala neto dužnička pozicija države, dok su se neto dužničke obveze ostalih domaćih sektora (uključujući njihove neto obveze prema vlasničkim povezanim vjerovnicima) blago povećale. Istodobno je neto dužnička pozicija središnje banke ostala gotovo nepromijenjena. Stanje bruto inozemnog duga na kraju kolovoza 2022. iznosilo je 46,6 mlrd. EUR (Slika 63.), što je blago smanjenje u odnosu na kraj drugog tromjesečja.

Prema metodologiji ESA 2010, u prvoj polovini 2022. godine ostvaren je višak proračuna konsolidirane opće države od 2,0 mlrd. kuna, što je zamjetno poboljšanje od oko 11,0 mlrd. kuna u usporedbi s ostvarenim manjkom od 9,0 mlrd. kuna u istom razdoblju prethodne godine. Navedeno ostvarenje odražava snažan rast ukupnih prihoda (11,0%), dok su istodobno ukupni rashodi blago smanjeni (0,7%) na godišnjoj razini. Pritom je pad rashoda poglavito rezultat iščezavanja potpora poduzetnicima za očuvanje zaposlenosti koje su bile uvedene zbog pandemije te nižih investicija, što je u određenoj mjeri povezano sa slabijom provedbom projekata financiranih iz fondova EU-a.

Dug konsolidirane opće države iznosio je na kraju srpnja 343,7 mlrd. kuna, što je povećanje od 0,5 mlrd. kuna u odnosu na stanje na kraju 2021. godine (Tablica 5.), dok je omjer javnog duga i BDP-a smanjen na 73,3% sa 78,4% na kraju 2021. godine, odražavajući porast nominalnog BDP-a (Slika 70.).

Vlada RH predstavila je 19. listopada Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2022. godinu. Planirani manjak opće države za tekuću godinu smanjen je na 1,5% BDP-a, s ranije očekivanih 2,7% BDP-a, odražavajući bolje od očekivanog prikupljanje poreznih prihoda, i to ponajprije prihoda od PDV-a i poreza na dobit. Iako su planirani ukupni rashodi za 2022. godinu nepromijenjeni, rashodi koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka zamjetno su povećani, ponajviše zbog mjera za ublažavanje rasta cijena te jednokratnih izdataka vezanih uz arbitražnu presudu INA-MOL. Korištenje sredstava iz fondova EU-a smanjeno je za približno 5,5 mlrd. kuna, od čega je oko 1,7 mlrd. kuna vezano uz rashode koji se odnose na sanaciju šteta od potresa. Vlada RH usvojila je i Nacrt proračunskog plana za sljedeću godinu, koji se zasniva na očekivanom znatnom usporavanju rasta gospodarske aktivnosti u 2023., pri čemu se očekuje rast manjka opće države na 2,3% BDP-a.

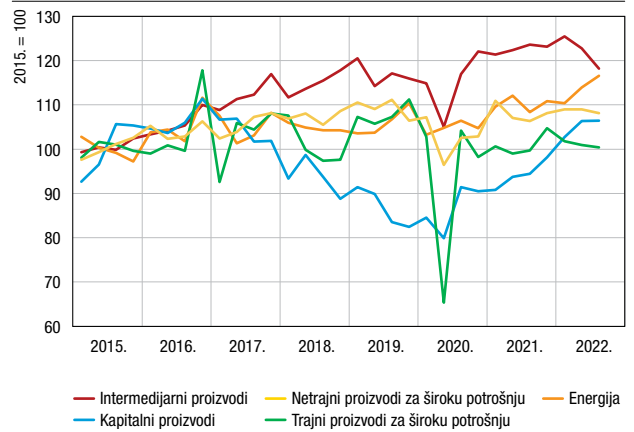
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2022. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 31. listopada 2022.

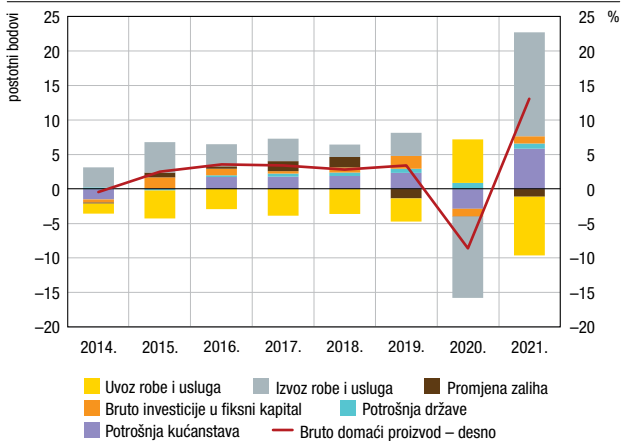
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

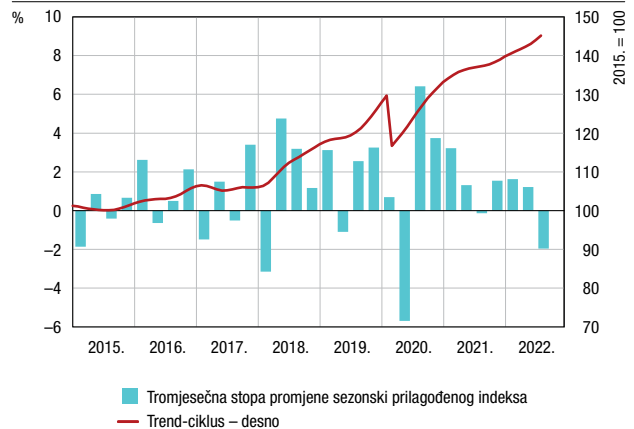
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvor: DZS

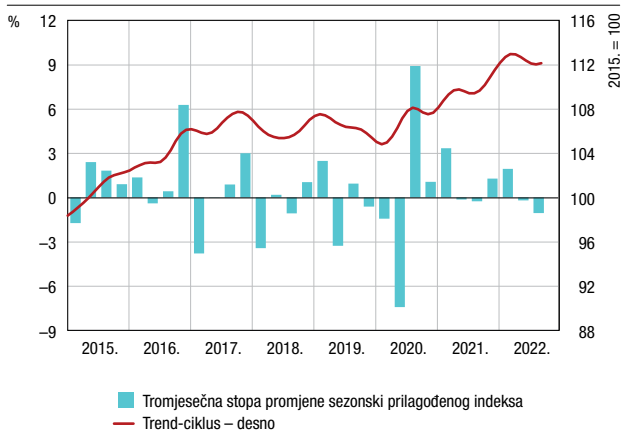
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2022. odnosi se na srpanj i kolovoz.

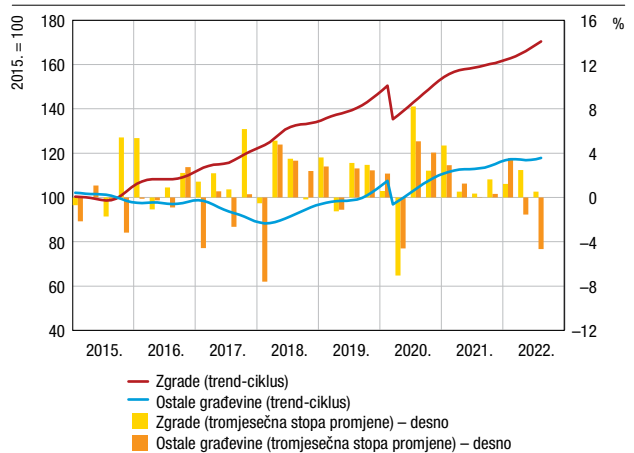
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3. Industrijska proizvodnja

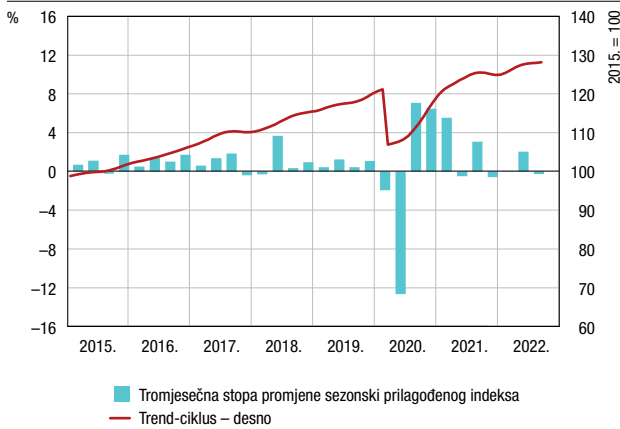
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

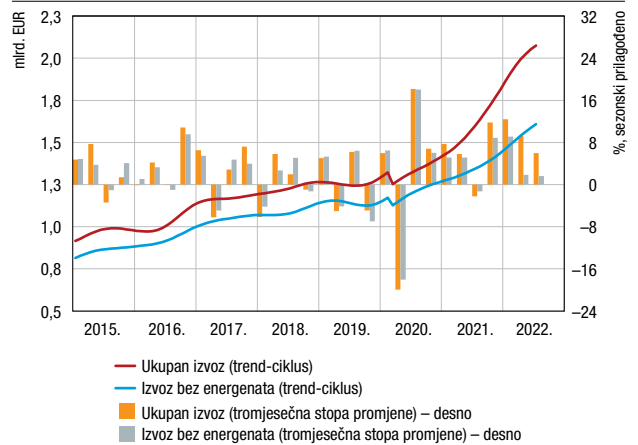
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

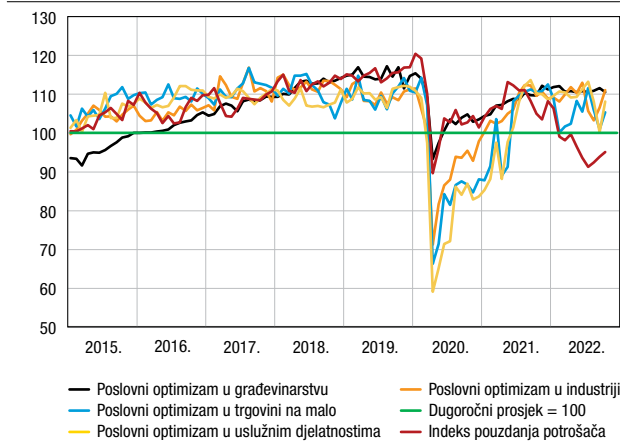
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

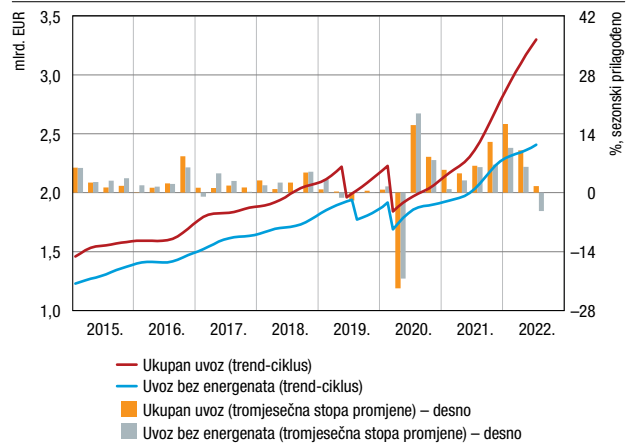
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

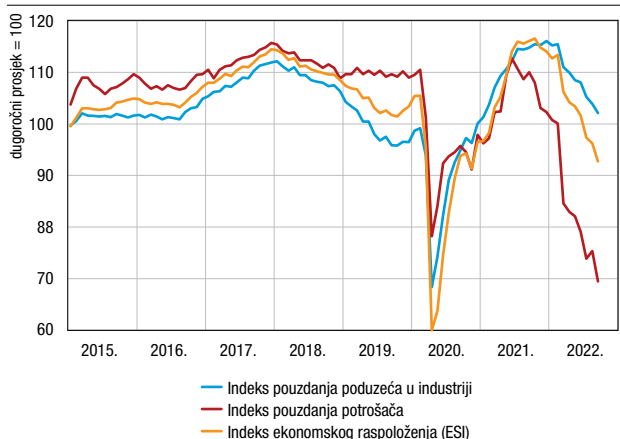
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

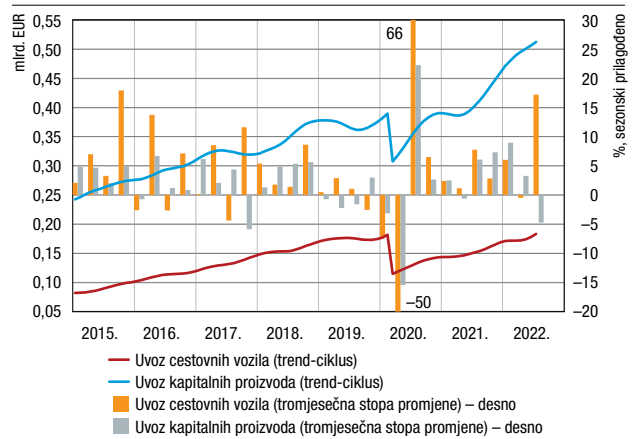
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

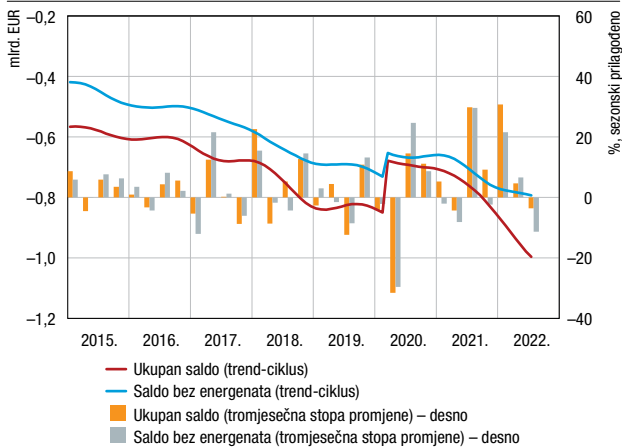
Napomena: Podaci zaključno s rujnom 2022.
Izvori: Eurostat; Izračun HNB-a

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

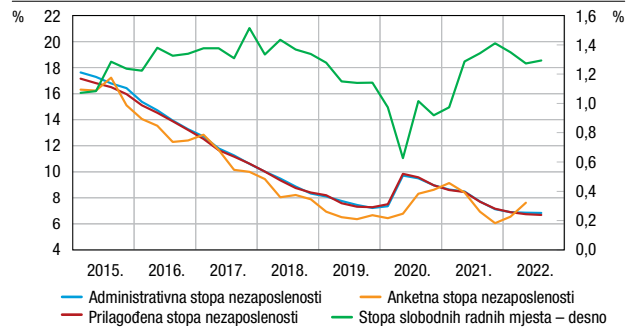
Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene

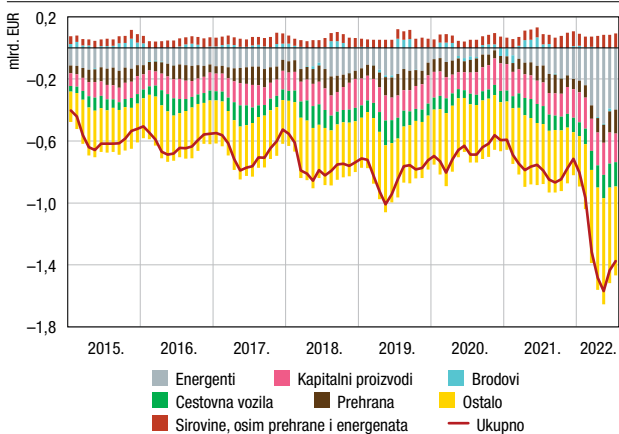
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 16. Stope nezaposlenosti i slobodnih radnih mjesta sezonski prilagođeni podaci

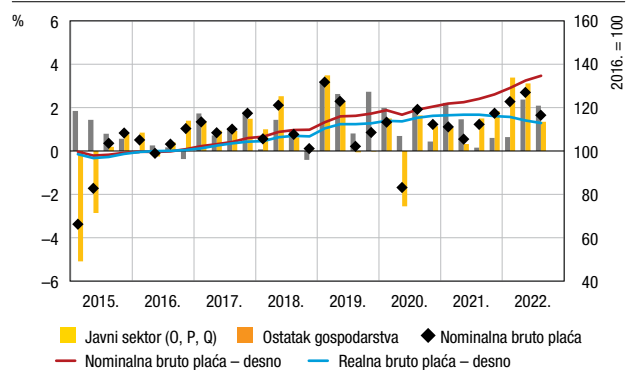
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. rabe se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Stopa slobodnih radnih mjesta računa se kao udio slobodnih radnih mjesta u ukupnoj potražnji za radom (zbroj osiguranika HZMO-a i slobodnih radnih mjesta). Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj i kolovoz.
Izvori: DZS; HZZ; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Saldo robe razmjene po skupinama proizvoda

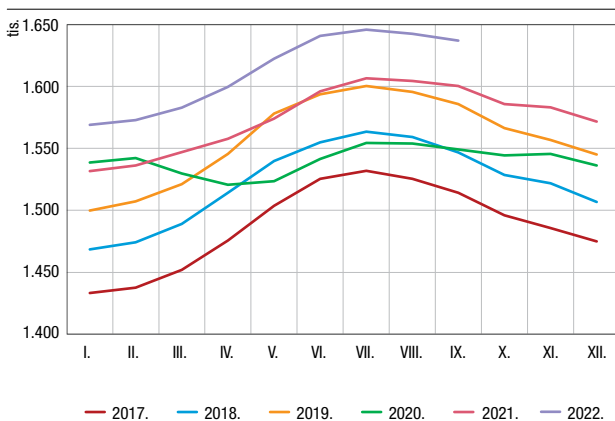
Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno sa srpnjem 2022.
Izvor: DZS

Slika 17. Prosječna nominalna i realna bruto plaća po djelatnostima NKD-a sezonski prilagođeni podaci

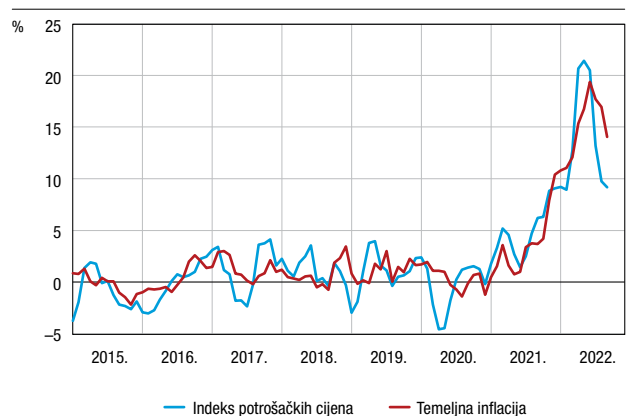

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci o prosječnim plaćama isplaćenima u veljači 2020. izračunati su prema ekvivalentu punoga radnog vremena. Podaci o plaćama u 2019. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena objavljeni su u analitičke svrhe.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 15. Zaposlenost originalni podaci

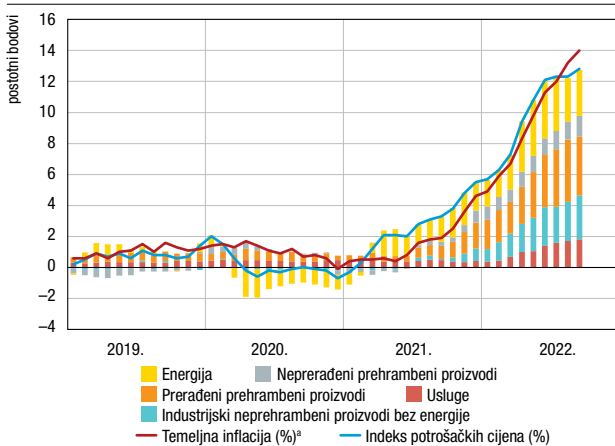

Izvor: HZMO

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

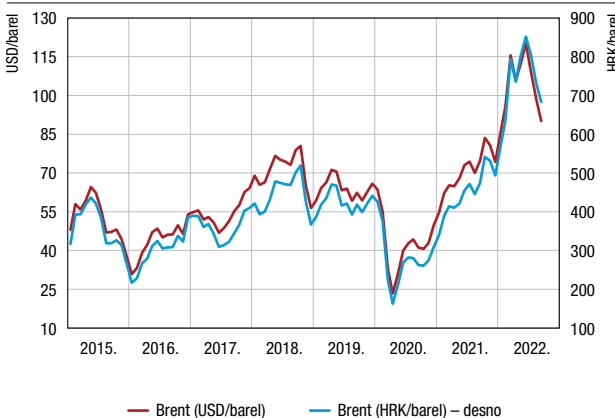
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	VIII. 22.	IX. 22.	IX. 21.	IX. 22.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	12,3	12,8	1,0	1,5
Energija	16,8	17,7	1,0	1,8
Nepreobrađeni prehrambeni proizvodi	13,8	16,0	-0,6	1,3
Prerađeni prehrambeni proizvodi	17,8	16,8	0,2	-0,7
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	9,7	10,9	3,8	4,9
Usluge	6,5	6,9	-0,5	-0,1
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	13,2	14,0	1,2	1,9
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	30,5	30,2	3,2	3,0
Cijene sirove nafte Brent (USD)	40,8	20,9	6,5	-8,6
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	-1,3	-2,9	-1,9	-3,5

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

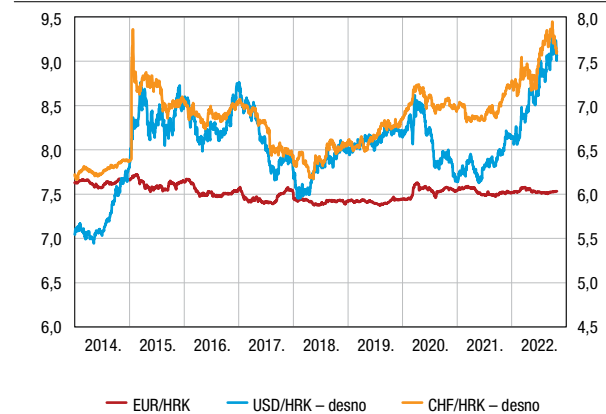
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

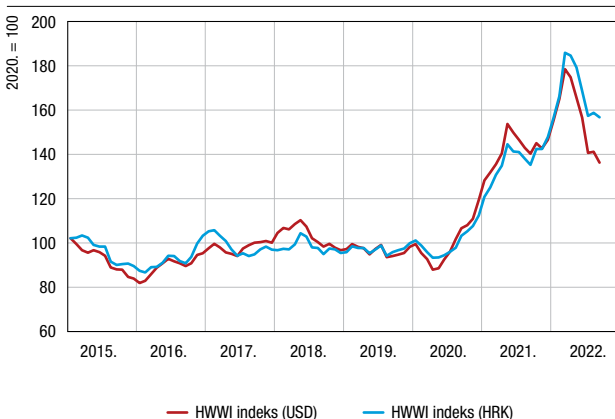
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

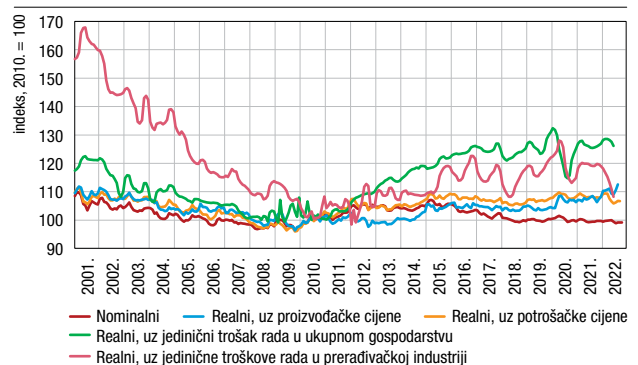
Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

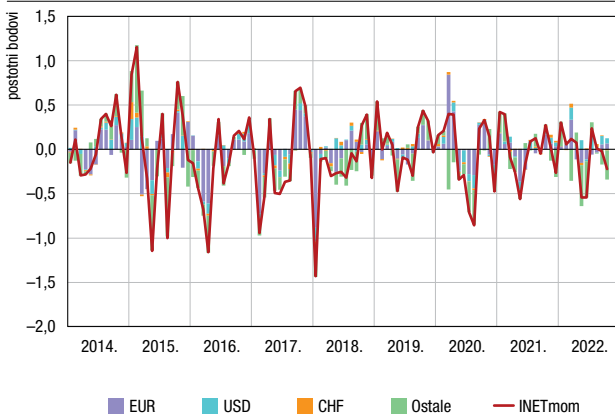
Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

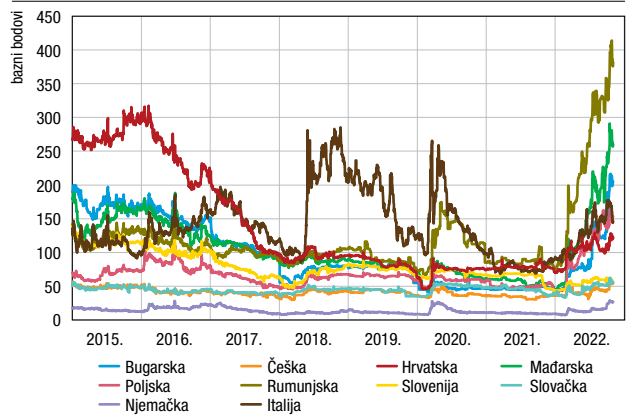
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

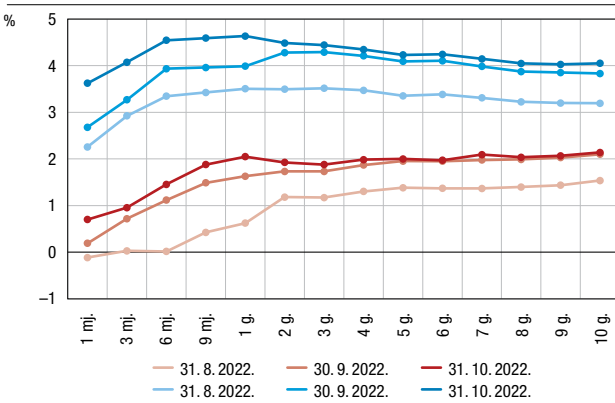
Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

Izvor: S&P Capital IQ

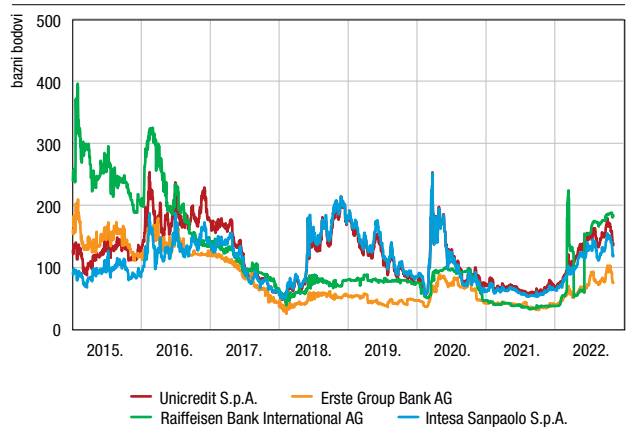
Slika 25. Prinosi do dospijea na državne obveznice SAD-a i Njemačke

Napomena: Plavom su bojom označeni prinosi na obveznice SAD-a, a crvenom bojom na obveznice Njemačke. Prve četiri oznake na pojedini datum odnose se na mjesečne prinose, a ostale na godišnje prinose. Prinosi na obveznice SAD-a s preostalim rokom do dospijea od devet mjeseci interpolirani su.

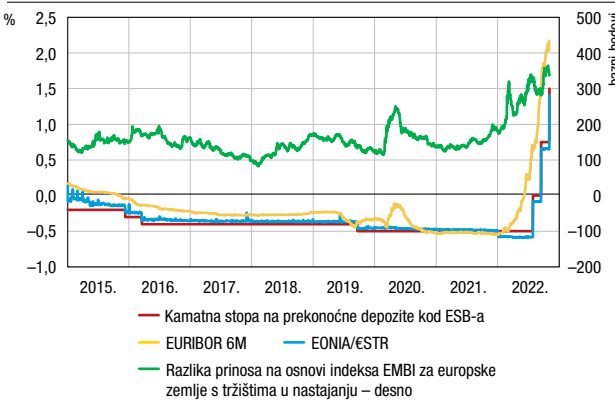
Izvor: Bloomberg

Slika 28. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

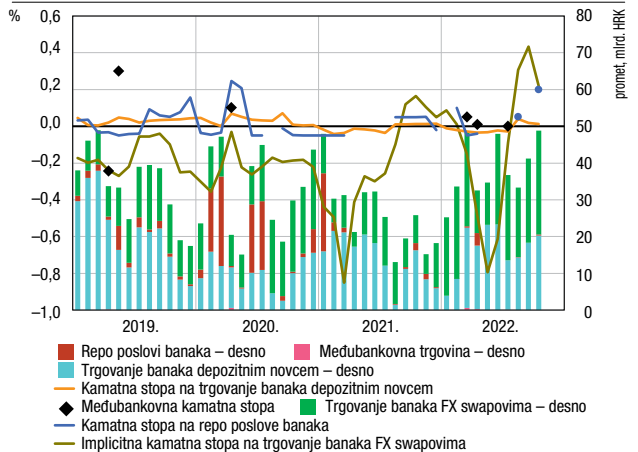
Slika 26. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje. Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR.

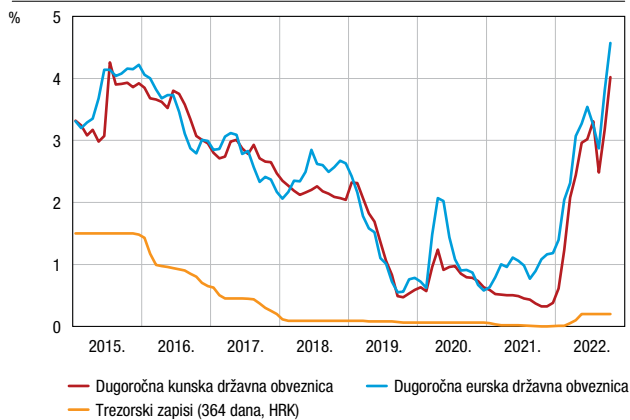
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 29. Prekonoćne kamatne stope i prometi

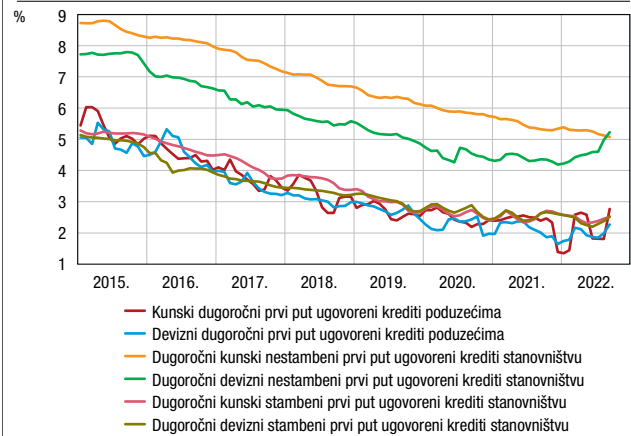
Izvor: HNB

Slika 30. Prinosi na trezorske zapise i obveznice Republike Hrvatske

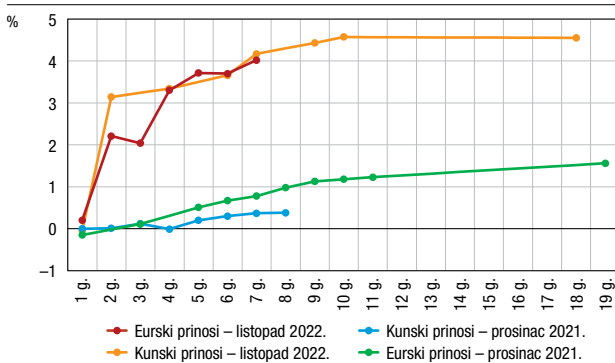
Napomena: Prinosi na dugoročne obveznice odnose se na obveznice preostalog dospeljega od deset godina, odnosno na obveznice najslabijega preostalog dospeljega.
Izvor: HNB

Slika 33. Dugoročni troškovi financiranja

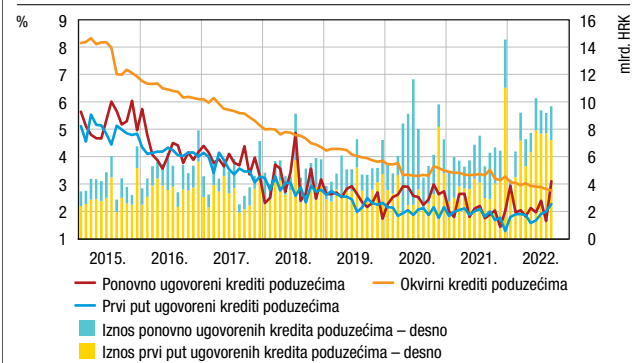
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnom klauzulom.
Izvor: HNB

Slika 31. Prinosi do dospeljega na obveznice RH

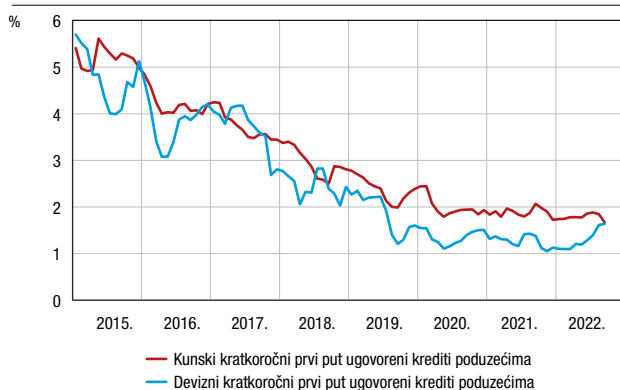
Napomena: Točkama su označeni ostvareni prinosi, a ostale su vrijednosti interpolirane. Podaci za jednogodišnji prinos odnose se na ostvarenu kamatnu stopu na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule odnosno s valutnom klauzulom u eurima. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule za kraj 2021. odnosi se na studeni. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima odnosi se na listopad 2021. odnosno svibanj 2022.
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope i iznosi kredita poduzećima

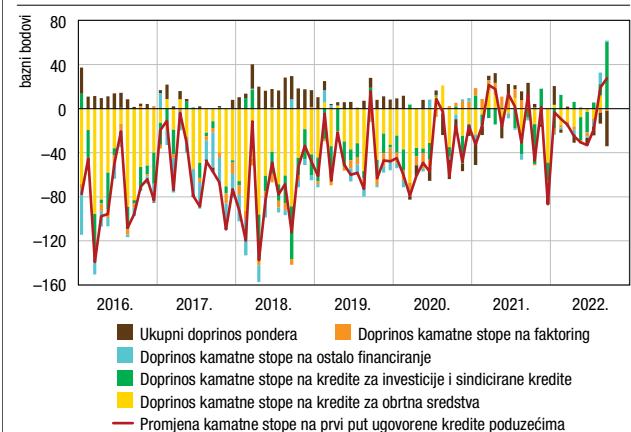
Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima, pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni krediti".
Izvor: HNB

Slika 32. Kratkoročni troškovi financiranja

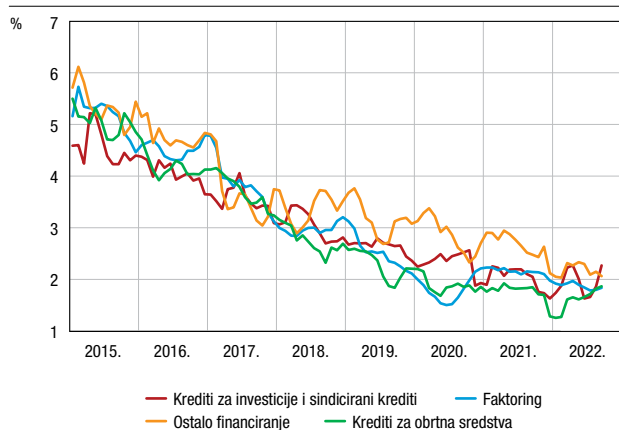
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnom klauzulom. Kamatne stope na kratkoročne prvi put ugovorene kredite stanovništvu ne prikazuju se zbog vrlo niskog udjela u ukupnim prvi put ugovorenim kreditima stanovništvu.
Izvor: HNB

Slika 35. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

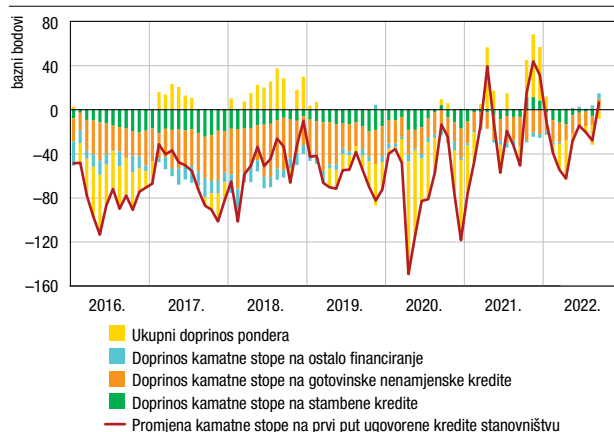
Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojemu se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima prema namjeni

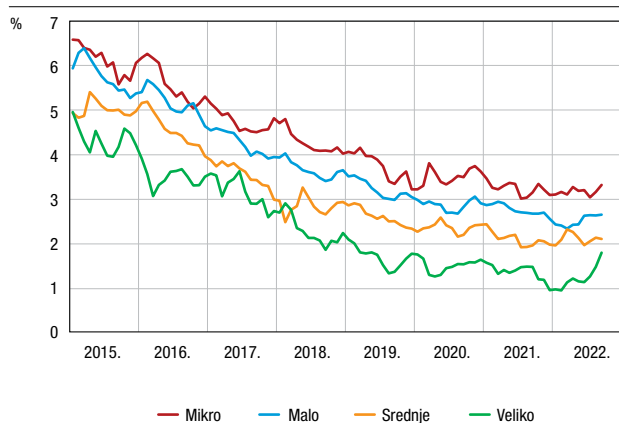
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci
Izvor: HNB

Slika 39. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu

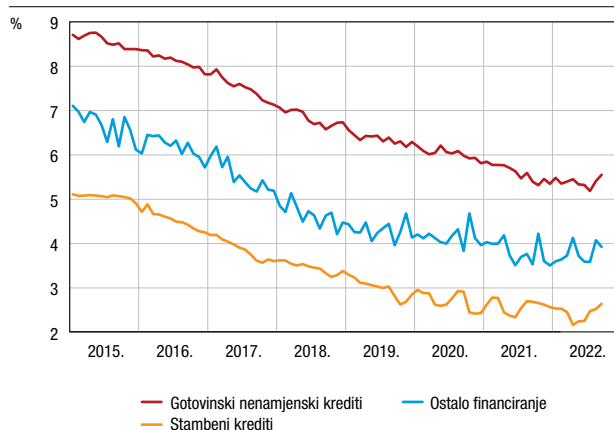
Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojemu se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.
Izvor: HNB

Slika 37. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite prema veličini poduzeća

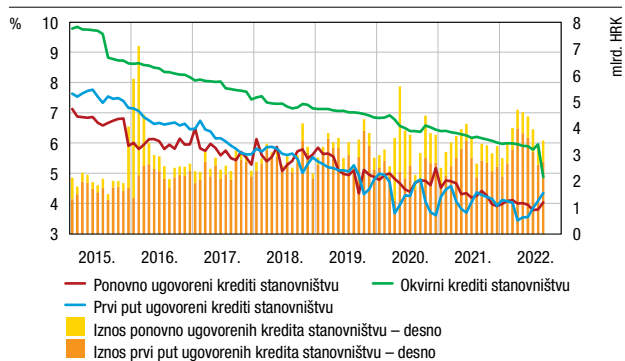
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci
Izvor: HNB

Slika 40. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu prema namjeni

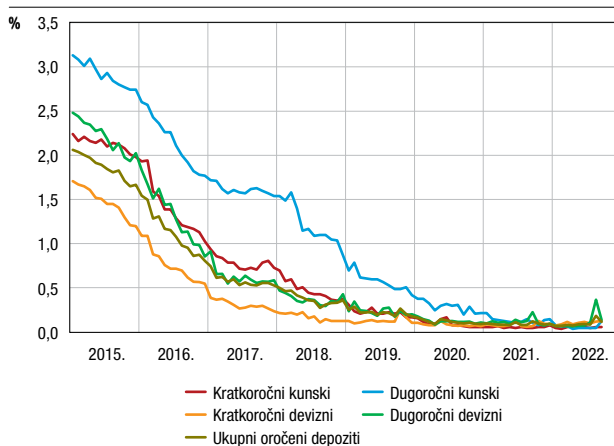
Izvor: HNB

Slika 38. Kamatne stope i iznosi kredita stanovništvu

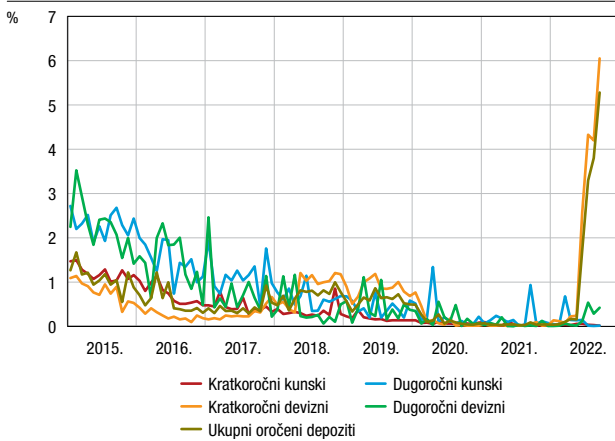
Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima, pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni krediti".
Izvor: HNB

Slika 41. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

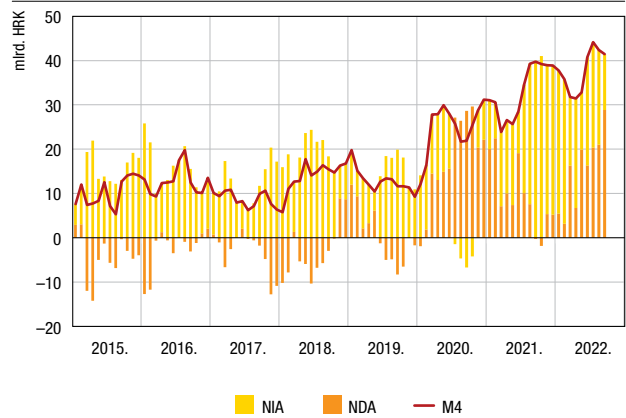
Izvor: HNB

Slika 42. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

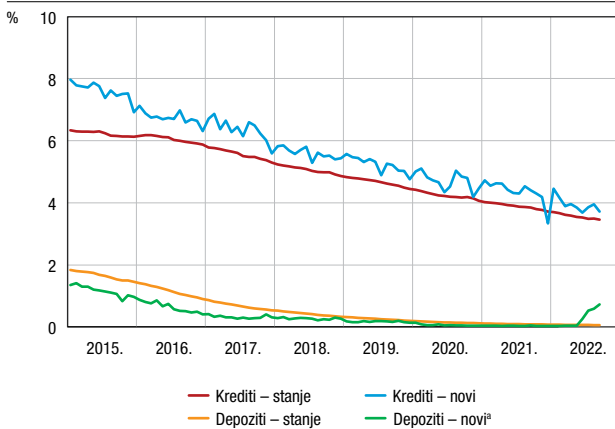
Izvor: HNB

Slika 45. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

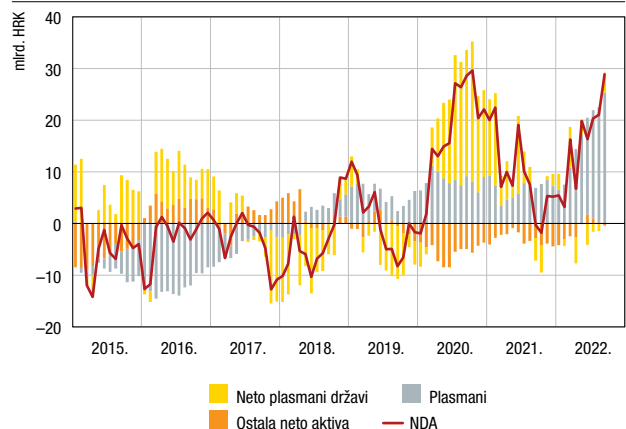
Izvor: HNB

Slika 43. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

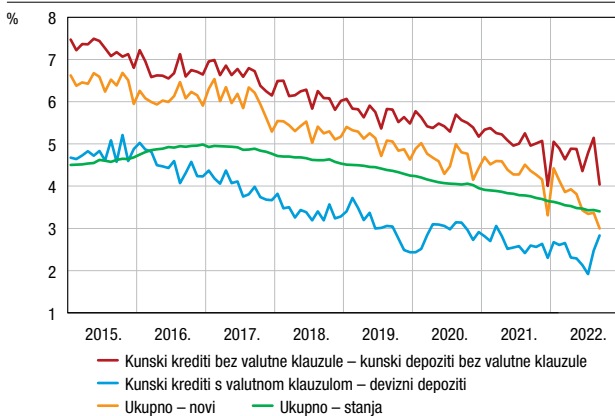
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 46. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

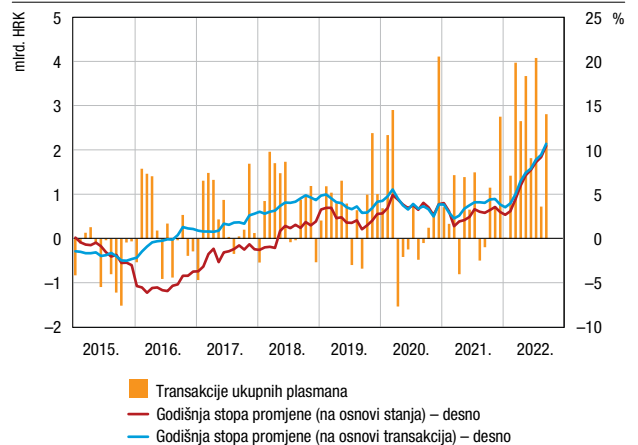
Izvor: HNB

Slika 44. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

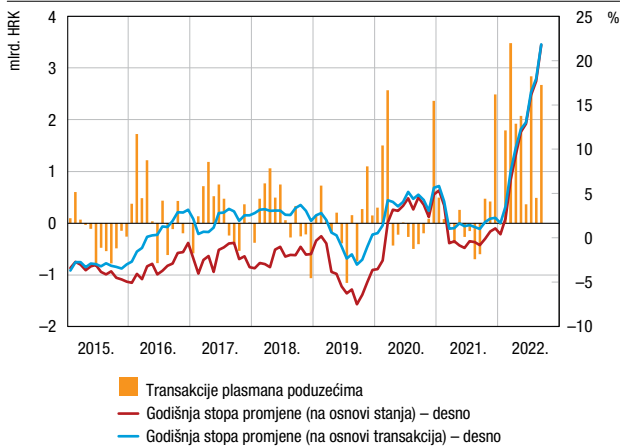
Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani

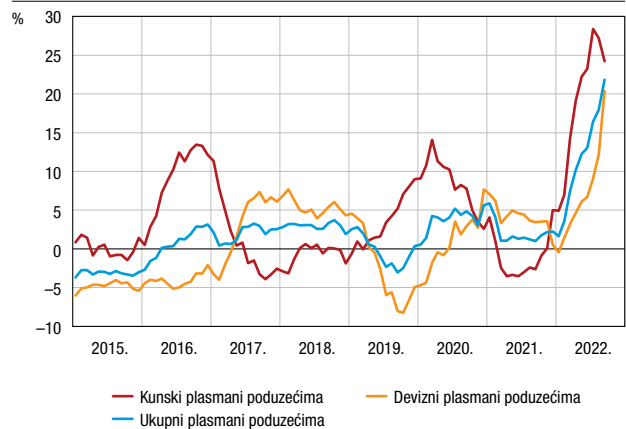
Izvor: HNB

Slika 48. Plasmani poduzećima

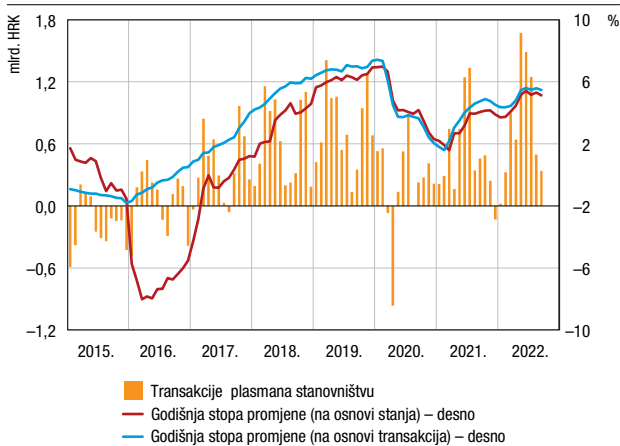
Izvor: HNB

Slika 51. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

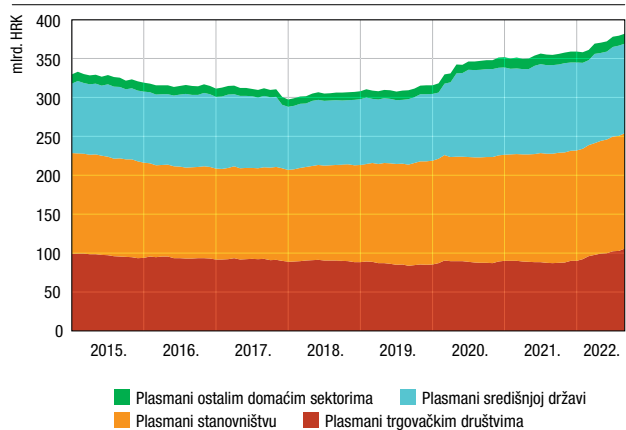
Izvor: HNB

Slika 49. Plasmani stanovništvu

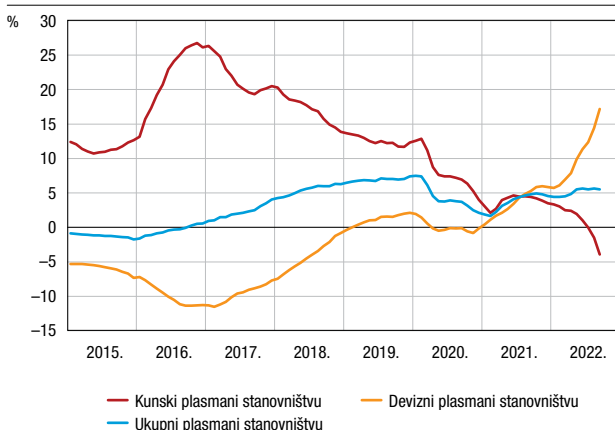
Izvor: HNB

Slika 52. Struktura plasmana monetarnih financijskih institucija

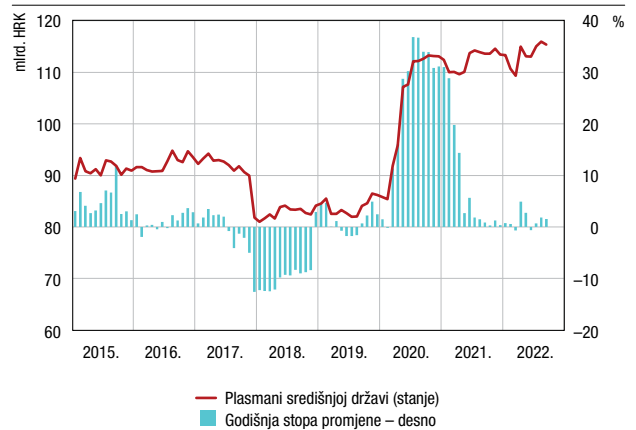
Izvor: HNB

Slika 50. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

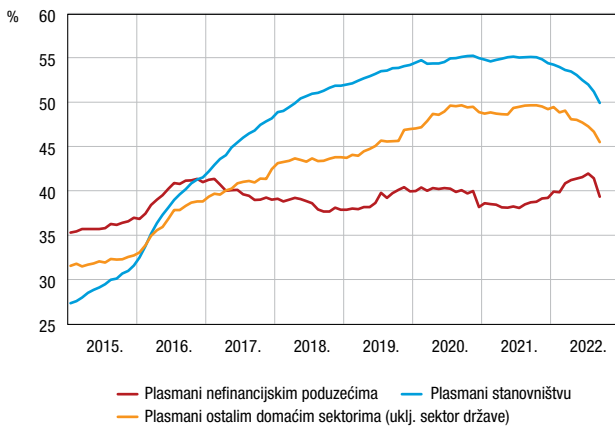
Izvor: HNB

Slika 53. Plasmani monetarnih financijskih institucija središnjoj državi

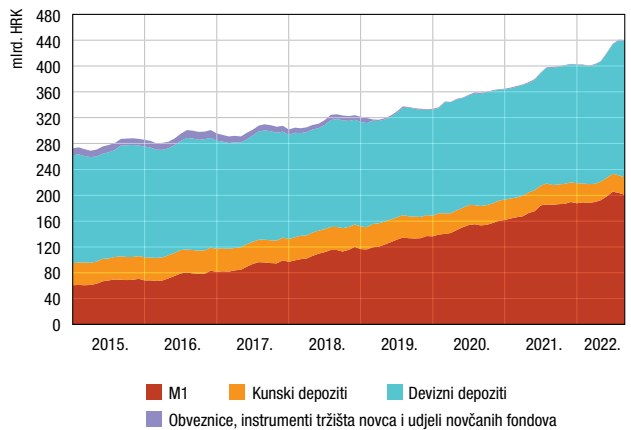
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

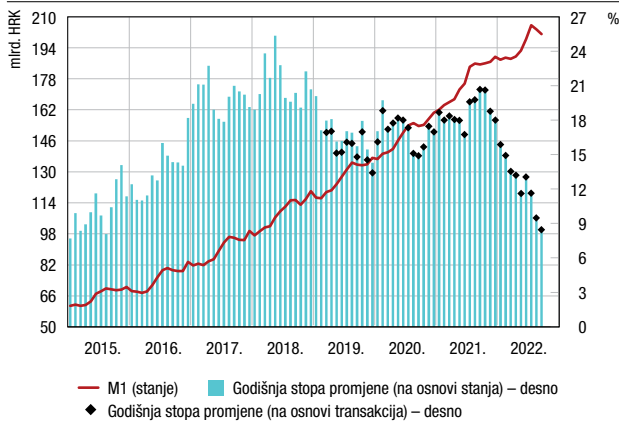
Izvor: HNB

Slika 57. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

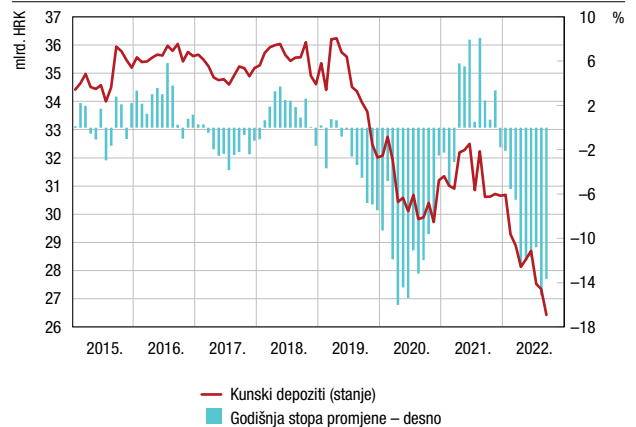
Slika 55. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

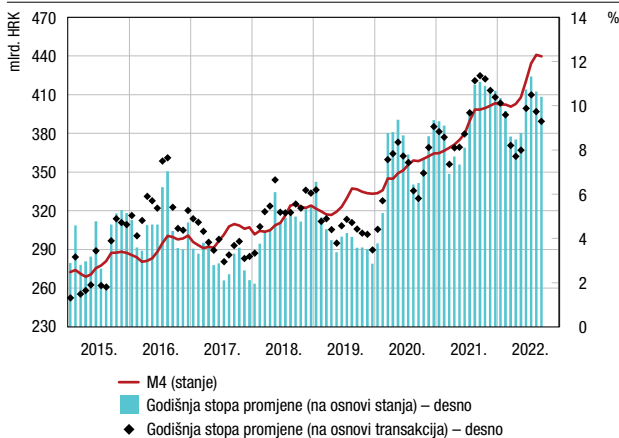
Izvor: HNB

Slika 58. Kunski štedni i oročeni depoziti

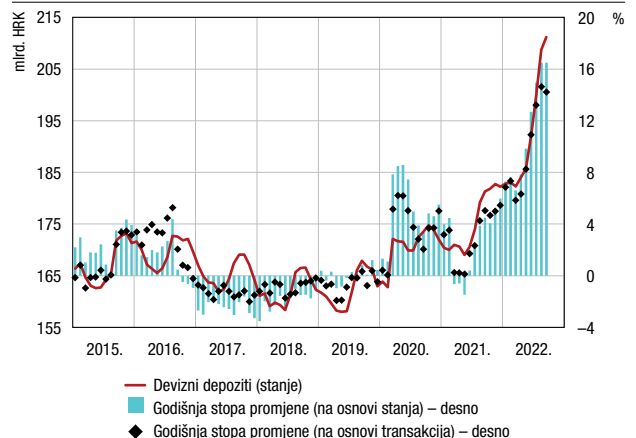
Izvor: HNB

Slika 56. Ukupna likvidna sredstva (M4)

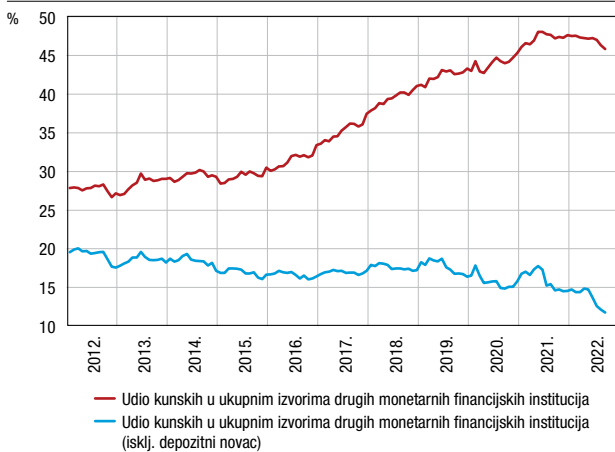
Izvor: HNB

Slika 59. Devizni depoziti

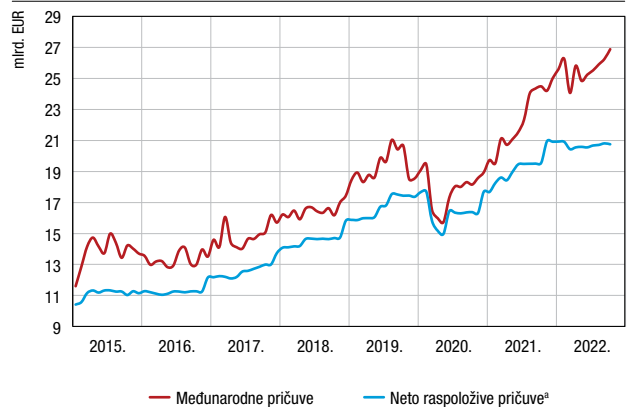
Izvor: HNB

Slika 60. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

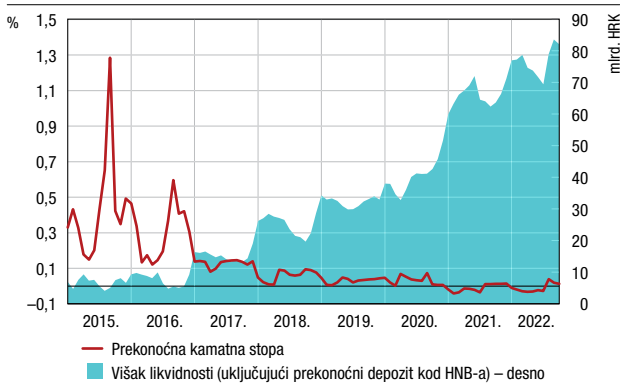
Slika 63. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 61. Likvidnost banaka i prekonoćna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonoćna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonoćnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonoćnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

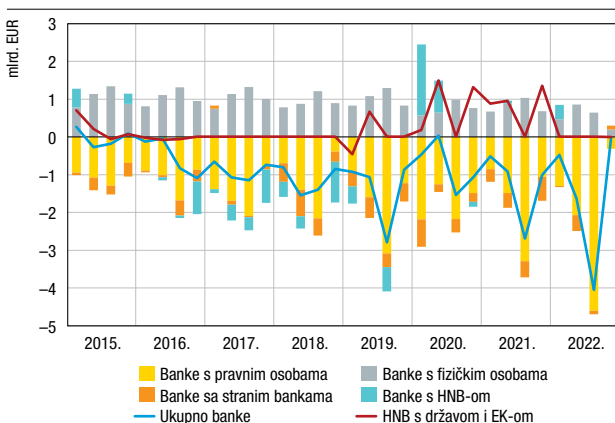
Tablica 2. Platna bilanca
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2021.	2. tr. 2022. ^a	Indeksi	
			2021./ 2020.	2. tr. 2022. ^a / 2021.
Tekuće transakcije	1.807,2	145,4	–	8,0
Kapitalne transakcije	1.368,0	1.375,2	127,3	100,5
Financijske transakcije (bez pričuva)	–1.204,1	–685,0	–	56,9
Međunarodne pričuve HNB-a	6.030,7	3.641,4	999,7	60,4
Neto pogreške i propusti	–988,3	–420,7	347,0	42,6

^a Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Izvor: HNB

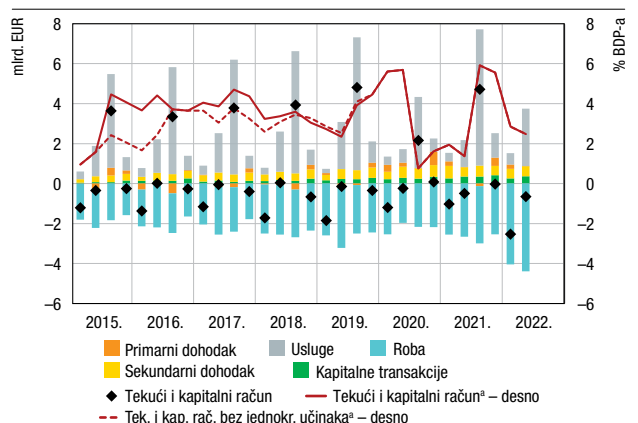
Slika 62. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za četvrto tromjesečje odnose se na listopad.

Izvor: HNB

Slika 64. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

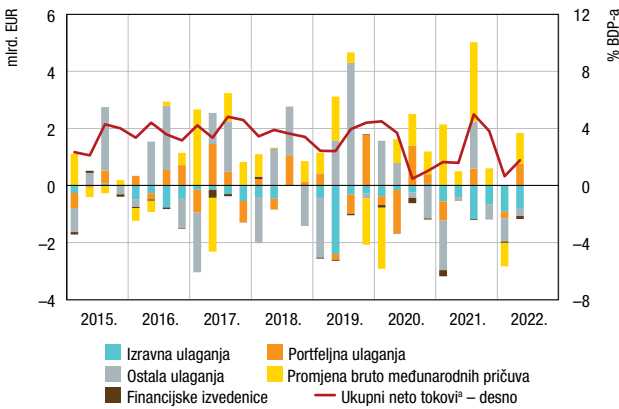

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski frank u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

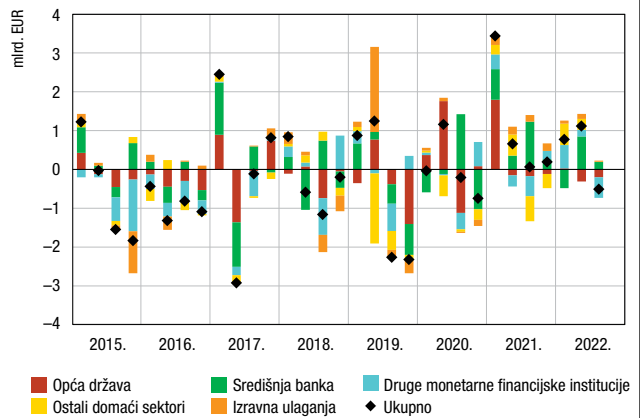
Slika 65. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

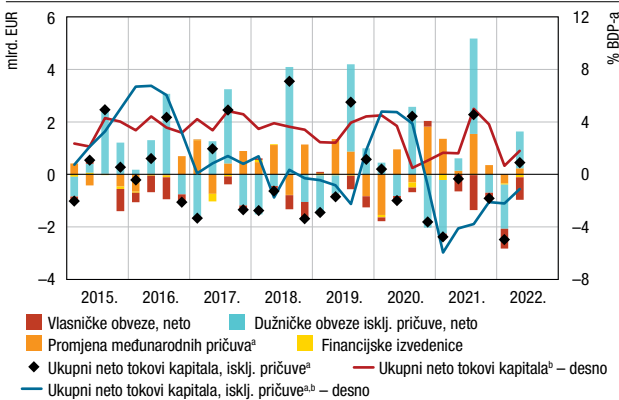
Slika 68. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvor: HNB

Slika 66. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

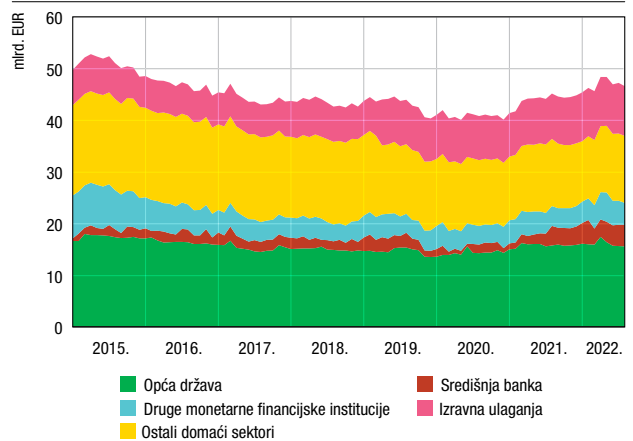
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

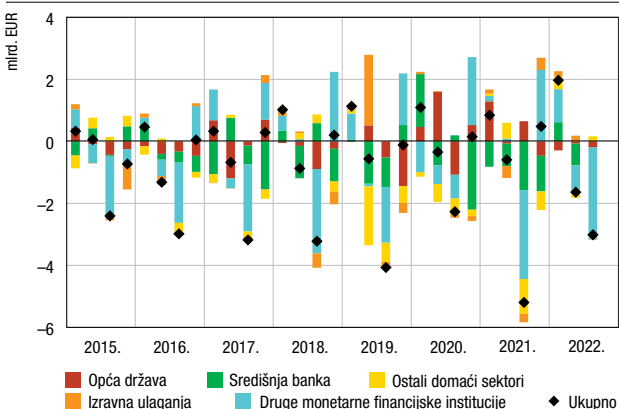
Slika 69. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s kolovozom 2022.

Izvor: HNB

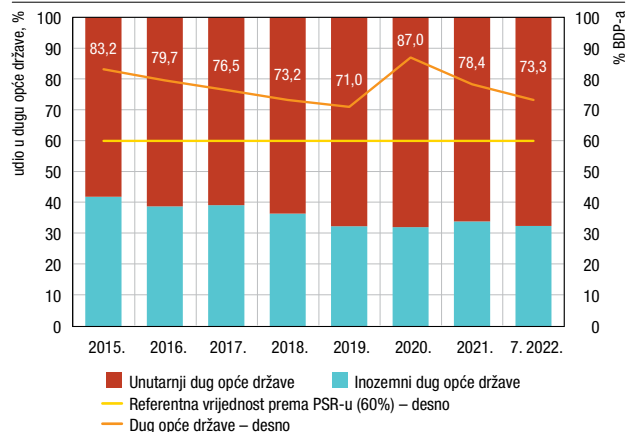
Slika 67. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za treće tromjesečje 2022. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvor: HNB

Slika 70. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – VI. 2021.	I. – VI. 2022.
Ukupni prihodi	93.781	104.107
Izravni porezi	11.437	14.768
Neizravni porezi	37.062	42.552
Socijalni doprinosi	23.596	26.800
Ostalo	21.685	19.986
Ukupni rashodi	102.778	102.090
Socijalne naknade	33.452	34.290
Subvencije	6.487	3.663
Kamate	3.475	3.250
Naknade zaposlenicima	26.611	27.519
Intermedijarna potrošnja	16.249	17.233
Investicije	9.402	7.916
Ostalo	7.103	8.220
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-8.998	2.017

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Državni proračun

prema metodologiji računskog plana, u milijunima kuna

	I. – VI. 2021.	I. – VI. 2022.
1. Prihodi	73.937	75.399
2. Prodaja nefinancijske imovine	179	524
3. Rashodi	81.882	78.937
4. Nabava nefinancijske imovine	2.079	3.121
5. Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-) (1+2-3-4)	-9.846	-6.135

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	VII. 2021.	VII. 2022.
Ukupna promjena duga	14.633	489
Promjena unutarnjeg duga	4.902	5.380
– Gotovina i depoziti	32	10
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-1.485	-390
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.896	4.409
– Kratkoročni krediti	-287	-951
– Dugoročni krediti	1.649	1.931
Promjena inozemnog duga	9.731	-4.891
– Gotovina i depoziti	0	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.486	-1.429
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.503	-2.552
– Kratkoročni krediti	-29	101
– Dugoročni krediti	3.771	-1.012
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	1.571	217

Napomena: Promjena unutarnjeg duga opće države = (promjena pojedinih kategorija – konsolidacijski elementi)

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– revidirani podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak